

PRADINIO TEATRINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio teatrinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programos) paskirtis – parengti Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokyklos lygmens Programą ir užtikrinti ugdymo kokybę.

2. Programos trukmė – 2 metai.

3. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 4-10.

4. Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir ugdymo priemonės:

4.1. judėjimui pritaikytos klasės su persirengimo kambariais, langų užtemdymo įranga ir teatrinio apšvietimu;

4.2. mobiliųjų dekoracijų detalės, teatrinio kostiumo dalys, sceniniai daiktai, kitos priemonės, reikalingos teatro technologijų ir grimuotojų pamokoms;

4.3. garso grotuvas, vaizdo demonstravimo aparatūra, kompiuteris, filmavimo kamera, garso ir vaizdo įrašų rinkiniai;

4.4. sandėlis dekoracijoms, kostiumams ir rekvizitams.

5. Baigusiems programą mokiniams, atsižvelgiant į jų mokymosi pasiekimus, rekomenduojama teatrinį ugdymą tęsti renkantis pagrindinio teatrinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo arba kitą teatrinio neformaliojo vaikų švietimo programą.

II SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

6. Programos tikslas – padėti mokiniams įgyti teatro kompetencijos pradmenis, nuosekliai ir sistemingai ugdyti jų prigimtinius gebėjimus ir individualumą, kultūrinį sąmoningumą ir estetinę nuovoką.

7. Programos uždaviniai:

7.1. sudaryti mokinių amžiaus tarpsniui tinkamas sąlygas ugdyti teatro kompetenciją;

7.2. atskleisti ir plėtoti mokinių meninius gebėjimus;

7.3. padėti mokiniams išmokti tikslingai naudotis pagrindinėmis teatro raiškos priemonėmis;

7.4. ugdyti mokinių kultūrinį sąmoningumą ir estetinę nuovoką sukuriant meniškai vertingą, įvairią ir estetišką, kūrybiškumą skatinančią ugdymosi aplinką, lankant kultūrinius renginius;

7.5. ugdomasias veiklas grįsti pasitikėjimu ir abipuse mokinių ir mokytojų pagarba.

8. Programą sudaro ugdymo turinio branduolio dalykai ir laisvai pasirenkami dalykai.

9. Programos branduolį sudaro šie dalykai:

9.1. vaidyba;

9.2. sceninė kalba;

9.3. sceninis judesys;

9.4. vaidinimų kūrimas.

10. Pasirenkamuosius dalykus siūlo mokykla: dainavimas, šokis, muzikos instrumentas, grimas, teatro technologijos.

11. Baigusiems programą mokiniams teatrinį ugdymą tęsti rekomenduojama renkantis pagrindinio teatrinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą arba kitą teatrinio neformaliojo vaikų švietimo programą.

III SKYRIUS VAIDYBA

12. Vaidybos paskirtis – lavinti kūrybinį dėmesį, vaizduotę, pojūčius, fantaziją, emocinę atmintį, pastabumą, išmonę, drąsą, bendravimą ir bendradarbiavimą, pasitikėjimą savimi. Vaidyba skatina mokinių emocinius kūrybinius išgyvenimus, kritinį mąstymą, suteikia galimybes individualiai išraiškai. Mokiniai, įgiję vaidybos patirties geriau atpažįsta, analizuoja, vertina ir interpretuoja gyvenimo reiškinius, žmonių elgesį, emocijas, jausmus.

13. Vaidybos tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias padėti mokiniams įgyti vaidybos patirties pradmenis, ugdyti kūrybiškumą ir estetinę nuovoką, tvirtą charakterį, bendravimo gebėjimus, pasitikėjimą savimi.

14. Vaidybos uždaviniai:

14.1. mokyti mokinius organiškai ir tikslingai atlikti sceninį veiksma;

14.2. nuosekliai lavinti mokinių kūrybinį mąstymą ir improvizacinius gebėjimus;

14.3. mokyti mokinius analizuoti, suvokti, vertinti įvykius, reiškinius, veiksmus, išgyvenimus;

14.4. skatinti mokinių aktyvų dalyvavimą teatrinėje veikloje.

15. Vaidybos dalyką sudaro trys veiklos sritys:

15.1. pagrindiniai vaidybos elementai;

15.2. improvizacija;

15.3. vaidybinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

16. Mokymosi trukmė – 2 metai.

17. Vaidybos mokymas:

17.1. pamokos vyksta grupinio mokymosi forma, gali būti sudarytos mobilios grupės;

17.2. mokoma po 2 valandas du kartus per savaitę;

17.3. naudojami mokymo(si) metodai, atsižvelgiant į programos dalyvių amžių, asmeninius gebėjimus ir poreikius;

18. Mokinių pasiekimai:

1. 1. Pagrindiniai vaidybos elementai	
Nuostata – stengtis vaidinti organiškai ir raiškiai.	
Esminis gebėjimas – tikslingai ir organiškai veikti sceninėmis aplinkybėmis	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pašalinti vidinę ir fizinę įtampą.	1. Susieti vidinį ir išorinį laisvumą, atliekant užduotis; 2. palyginti atliekamą veiksma esant įtampai ir be jos; 3. pateikti įtampos atpalaidavimo pratimų pavyzdžių.

1.2 Lavinti dėmesį, pojūčius, emocinę atmintį, vaizduotę ir fantaziją, pastabumą, išmonę, drąsą, pasitikėjimą savimi.	1.2.1. Apibūdinti kūrybinio dėmesio ratus (mažasis vidutinis, didysis, didžiausias), bruožus (kryptingumas, aktyvumas, nuoseklumas, nepertraukiamumas); 1.2.2. pateikti pratimų pavyzdžių kūrybinio dėmesio pojūčių, vaizduotės ir fantazijos, emocinės atminties pastabumo, drąsos lavinimui; 1.2.3. stiprinti valingą dėmesį, kaip būtiną sceninio veiksmo sąlygą.
1.3. Tikslingai, logiškai ir organiškai veikti sceninėmis aplinkybėmis.	1.3.1. Atpažinti sceninį veiksma, kaip žmogaus poelgio grandinę, nukreiptą į tam tikro tikslo siekimą; 1.3.2. apibūdinti pagrindinius sceninio veiksmo bruožus: aktyvumas, kryptingumas, nuoseklumas, nepertraukiamumas, organiškumas; 1.3.3. išreikšti emocijas ir jausmus kaip aktyvaus, kryptingai atlikto veiksmo rezultata; 1.3.4. numatyti ryšį tarp vidinio (psichologinio) ir išorinio (fizinio) veiksmo vienovės būtinumo; 1.3.5. Apibūdinti siekinio esmę (kodėl, kam darau? -priežastis; ką darau? -kokie mano veiksmai; kaip darau? -priemonės, prisitaikymai).
1.4. Sukurti nesudėtingą individualų etiudą pateisinto tylėjimo sąlygomis.	1.4.1. Apibūdinti etiudo temą, pagrįsti pasirinkimą; 1.4.2. palyginti pasirinktą temą su realaus gyvenimo pavyzdžiais; 1.4.3. įvardyti pagrindinius etiudo kūrimo reikalavimus.
1.5. Plėtoti bendravimą su partneriu, sukurti porinį etiudą pateisinto tylėjimo sąlygomis.	1.5.1. Atpažinti bendravimą, kaip nepertraukiamą vidinį ryšį su partneriu (išgirsti, pamatyti, vertinti situaciją, atkreipti į save dėmesį, atsakyti, veikti); 1.5.2. paaiškinti, kad bendraujant su partneriu, užpildyti pauzes galima vidiniu monologu, veiksmu; pateikti vidinio monologo pavyzdžių; 1.5.3. apibūdinti etiudo temą, pagrįsti pasirinkimą; 1.5.4. įvardyti ir susieti etiude bendravimo ypatybes: situacijos įvertinimas, elgesio kaita, vidiniai ir išoriniai prisitaikymai, sprendimo priėmimas.
2. Veiklos sritis - improvizacija	
Nuostata – spontaniškai ir drąsiai reikšti netikėčiausias idėjas ir sumanymus, pasitikėti savimi	
Esminis gebėjimas – kūrybiškai ir organiškai veikti tam tikromis teatrinėmis aplinkybėmis	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Improvizuoti pagal savo sukurtas ar pasiūlytas situacijas, įvykius, žodžius, sakinius, temas.	2.1.1. Pasitelkti fantaziją, vaizduotę, visas savo kūrybines galias, kuriant tikrovę čia ir dabar; 2.1.2. nusakyti esamas aplinkybes, pagrindinį įvykį, priežastinį ryšį tarp įvykių, siekiamybės.

2.2. Kurti ir vaidinti situacijas, perteikiančias įvairias emocijas ir nuotaikas.	2.2.1. Apibūdinti atliekamų improvizacijų veikėjų emocijas, nuotaikas.
2.3. Kurti spontaniškas improvizacijas su įsivaizduojamais daiktais.	2.3.1. Pateikiant pavyzdį paaiškinti, kaip galima pasinaudoti daiktais įsivaizduojant.
3. Veiklos sritis - vaidybos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – tenkinti teatrinės saviraiškos poreikius, dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, koncertuose, teatrų šventėse, festivaliuose, spektakliuose, kultūriniuose renginiuose	
Esminis gebėjimas – vaidinti viešai, stebėti ir vertinti spektaklius, kultūrinius renginius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose, teatrinuose, kultūriniuose renginiuose, festivaliuose, šventėse.	3.1.1. Atlikti pasirinktą vaidybinę improvizaciją klasės ar mokyklos teatriniam ar kitokiame kultūriniame renginyje; 3.1.2. pašalinti vidinę ir fizinę įtampą viešo pasirodymo metu.
3.2. Analizuoti savo ir kitų vaidybinius, sceninės kultūros ir elgesio pasiekimus.	3.2.1. Įvardyti pratimo ar improvizacijos atlikimo, sceninės kultūros ir elgesio vertinimo kriterijus; 3.2.2. Apibūdinti ir savo ir klasės draugų sceninę kultūrą, elgesį, vaidybą (išskiriant teigiamus ir neigiamus atlikimo aspektus).
3.3. Tinkamai elgtis scenoje.	3.3.1. Paaiškinti esminius sceninės kultūros ir elgesio reikalavimus.

19. Vaidybos mokymo turinys:

19.1. pagrindiniai vaidybos elementai: fizinės ir dvasinės įtampos atpalaidavimas. Išorinis ir vidinis laisvumas. Kūrybinio dėmesio lavinimas: dėmesio objektas, dėmesio ratai, dėmesio koncentravimas, remiantis penkiais pojūčiais (rega, klausa, lytėjimu, uosle, skoniu). Kūrybinės vaizduotės lavinimas: vaizduotė ir santykis su objektu, to santykio keitimas, veiksmas su įsivaizduojamais daiktais. Sceninių aplinkybių įsivaizdavimas ir vertinimas. Vidinio monologo kūrimas. Tiesos jausmas. Siekinys. Konfliktas. Sceninis veiksmas – poelgių grandinė, nukreipta į tam tikro tikslo siekimą. Sceninio veiksmo logiškumas. Psichologinio ir fizinio veiksmo vienovė. Individualių etiudų vaidinimas pateisinto tylėjimo aplinkybėmis. Sceninis bendravimas, partnerio pajautimas. Porinio bendravimo etiudų vaidinimas pateisinto tylėjimo aplinkybėmis.

19.2. improvizacija: emocinės atminties, vaizduotės, pastabumo, drąsos, pasitikėjimo lavinimas, gebėjimas atpažinti jausmus, nuotaikas ir juos išreikšti vaidinant. Spontaniškos improvizacijos.

19.3. vaidybinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: sceninės patirties pradmenys – elgesys scenoje, viešas vaidybos pratimų, etiudų atlikimas, gebėjimas vertinti save ir kitus klasės mokinius. Žiūrovo etiketo pradmenys.

IV SKYRIUS SCENINĖ KALBA

20. Sceninės kalbos paskirtis – lavinti balso valdymo, žodinio veiksmo, teksto prasmės suvokimą, kalbos kultūrą, padėti įgyti meninio skaitymo pradinius įgūdžius, skatinti mokinių domėjimąsi lietuvių literatūra.

21. Sceninės kalbos tikslas – ugdyti mokinių kalbos raiškumą, ir gebėjimus įtaigiai, išraiškingai ir paveikiai perteikti klausytojams literatūrinį tekstą.

22. Sceninės kalbos uždaviniai:

22.1. lavinti balso techniką;

22.2. formuoti taisyklingos bendrinės kalbos tarties įgūdžius;

22.3. mokyti vaizdingo garso formavimo;

22.4. mokyti tinkamai pasirinkti lietuvių literatūros kūrinį, jį analizuoti ir interpretuoti;

22.5. ugdyti įtaigaus meninio skaitymo (skaitovo) gebėjimus.

23. Sceninės kalbos dalyką sudaro trys veiklos sritys:

23.1. balso technikos lavinimas;

23.2. kalbos išraiškos lavinimas;

23.3. mokinio sceninės kalbos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

24. Sceninės kalbos mokymas:

24.1. mokymo trukmė – 2 metai;

24.2. sceninės kalbos pamokos vyksta individualiai;

24.3. sceninės kalbos mokoma po 1 valandą per savaitę;

24.4. per pamokas naudojami psichofiziniai žaidimai, aktyvūs artikuliacijos ir kvėpavimo gimnastikos mokymo(si) metodai, kurie parenkami atsižvelgiant į pamokos turinį, mokinių amžių, gebėjimus;

24.5. sceninės kalbos dalyku lavinamas balsas, tartis, sceninis dėmesys, vaizduotė, skaitovo gebėjimai;

25. Mokinių pasiekimai:

4. 1. Balso technikos lavinimas

Nuostata – pažinti savo balso galimybes ir noriai jį tobulinti

Esminis gebėjimas – skaitant tekstą taisyklingai kvėpuoti ir artikuliuoti

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Giliai, taisyklingai kvėpuoti, rezonuoti be raumenų įtampos.	1.1.1. Paaiškinti savo balso galimybes, trūkumus ir privalumus; 1.1.2. atlikti įvairius kvėpavimo pratimus.
1.2. Padidinti savo balso diapazoną ir skambesį, pagerinti balso kokybę. Atlikti pratybas įvairiose kūno pozicijose (stovint, sėdint, gulint, pritūpus, judant įvairiomis kryptimis, greičiais).	1.2.1. Paaiškinti, kaip įvairiomis sceninėmis sąlygomis naudoti ir valdyti savo balsą bei kalbą optimaliausiu būdu; 1.2.2. Pritaikyti įvairius higieninio ir vibracinio masažo pratimus.
1.3. Pastoviai lavinti tarimą ir artikuliaciją.	1.3.1. Išvardinti, kokie kalbiniai įgūdžiai reikalingi, kokius pratimus reikia pasirinkti ir kokio rezultato siekiama; 1.3.2. greitai ir aiškiai pasakyti išmoktas greitakalbes.

2. Veiklos sritis - kalbos išraiškos lavinimas	
Nuostata – stengtis suprasti, kad scenoje reikalinga suprantama, įprasminta, emocionali kalba	
Esminis gebėjimas – veiksmingai, emocionaliai, natūraliai perteikti scenoje sakomą tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Naudoti balso garsą, tembrą, tempą, ritmą ir aukštį siekiant skaitomo teksto raiškumo.	2.1.1. Pritaikyti balso stiprumą ir tembrą sakomo teksto nuotaikai; 2.1.2. išvardinti ir atlikti kalbos tempo, ritmo, aukščio keitimo pratimus.
2.2. Atlikti garsų, žodžių, sakinių junginių pratybas, išreiškiant įvairias emocijas.	2.2.1. Paaiškinti, kaip kinta emocija keičiant balso pobūdį; 2.2.2. pritaikyti tariamą garsą, žodžius, sakinius skirtingoms emocijoms (pvz; uuuu , oi, ach, pavasaris jau , karalius atvažiuoja - pykstu, džiaugiuosi, nerimauju, bijau ir kt.).
2.3. Atlikti teksto pasakojimo pratybas, perteikti įvairias emocijas, įsisavinti sakinio logikos pradmenis.	2.3.1. Paaiškinti kuo skiriasi tekstas ir potekstė; 3.2.1. papasakoti trumpą tekstą skirtingomis emocijomis (pvz., linksmai, liūdnai, ironiškai, piktai ir kt.); 3.2.2. pakeisti teksto mintį, keičiant loginių kirčių vietą sakinyje, keičiant žodžių tvarką sakinyje.
5. 3. Mokinio sceninės kalbos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – noriai dalyvauti meninio skaitymo pasirodymuose	
Esminis gebėjimas – tinkamai pasirinkti literatūros kūrinį ir jį įtaigiai perteikti klausytojui	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Suprantamai ir paveikiai papasakoti savo sukurtą pasakojimą, trumpą prozos ar poezijos kūrinėlį, proginę kalbą.	3.1.1. pritaikyti trumpam tekstui įvairius ritmus, skirtingas nuotaikas (iškarpos iš laikraščių, reklamos); 2. kaip kontaktuoti su klausytoju; 3. Įvardinti pagrindinius kontakto su klausytoju reikalavimus; 4. Paaiškinti, kūrinio temą, idėją, pagrindinį skaityto uždavinį.
3.3. Atlikti pasirinkto literatūros kūrinio (prozos, poezijos) analizę.	3.3.1. Apibūdinti kūrinio temą, idėją, aplinkybes, veikėjus; 3.3.2. apibūdinti svarbiausius įvykius; 3.3.3. susipažinti su pasirinkto kūrinio autoriaus kūryba, biografija.
3.4. Įtaigiai perteikti pasirinktą nesudėtingą lietuvių literatūros kūrinį klausytojui (žiūrovui).	3.4.1. Nustatyti pasakotojos uždavinį; 3.4.2. paaiškinti kaip kaupti vaizdinius; 3.4.3. perteikti kūrinio nuotaiką, temą, logiką; 3.4.4. paaiškinti sceninės kultūros reikalavimus.

26. Sceninės kalbos turinys:

26.1. balso technikos lavinimas: raumenų atpalaidavimas, kalbinis kvėpavimas, jo technika ir tobulinimas, balso diapazono plėtimo, taisyklingo tarimo ir artikuliacijos lavinimas, greitakalbės;

26.2. išraiškingumo lavinimas: kūrybiškai naudoti garsą, tembrą, tempą, ritmą ir aukštį, išreikšti norimą emociją, išmokti atskirti tekstą nuo potekstės. Loginis kirtis, pauzė.

26.3. mokinio sceninės kalbos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: lietuvių literatūros (prozos ir poezijos) kūrinų skaitymas, pasirinkimas, pasirinkimo motyvacija, kūrinio atpasakojimas. Sakinio logika. Kūrinio analizė, kūrinio perteikimas klausytojui.

V SKYRIUS SCENINIS JUDESYS

27. Sceninio judesio paskirtis – ugdyti mokinių kūno plastiką, fizinį išstvermingumą, padėti pažinti savo kūno galimybes ir jas pritaikyti kūryboje. Besimokydami dalyko mokiniai įgija žinių apie kūno atpalaidavimo, kritimo, judėjimo erdvėje technikas.

28. Sceninio judesio tikslas – ugdyti mokinių judesio prasmės suvokimą teatrinėje kūryboje ir įvaldyti jį kaip teatro raiškos priemonę.

29. Sceninio judesio uždaviniai:

29.1. mokytis valdyti savo kūną;

29.2. išraiškingai judėti scenoje;

29.3. lavintis plastiškumą, ritmiškumą ir muzikalumą;

29.4. išmokti judesius jungti į visumą.

30. Sceninio judesio dalyką sudaro trys veiklos sritys:

30.1. fizinis kūno lavinimas;

30.2. judesių plastika ir raiška;

30.3 judesių jungimas į visumą.

31. Sceninio judesio mokymas:

32. mokymo trukmė – 2 metai;

32.1. pamokos vyksta grupėje;

32.2. mokoma po 1 valandą per savaitę;

32.3. per pamokas naudojami aktyvūs mokymo(si) metodai, kurie parenkami atsižvelgiant į pamokos turinį, mokinių gebėjimus ir fizinius duomenis;

33. Mokinių pasiekimai:

1. Fizinis kūno lavinimas	
Nuostata – siekti kūno laisvumo	
Esminis gebėjimas – išplėtoti kūno fizinės galimybes ir pasiruošti kūrybiniam darbui scenoje	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įtempti ir atpalaiduoti kūno raumenis, rasti kūno svorio centrą, pusiausvyrą.	1. Apibūdinti savo kūno fizinių savybių trūkumus ir privalumus; 2. išvardinti ir parodyti taisyklingos ir netaisyklingo sceninės stovėsenos, eisenos, sėdėjimo skirtumus.
1.2. Atlikti kūno lankstumo, judrumo ir jėgos pratimus, jungiant dėmesio, valios ir ryžto elementus.	1.2.1. Apibūdinti valios, ryžto, dėmesio reikšmę atliekant scenoje judesius; 1.2.2. Pateikti kūno lavinimo pratimų pavyzdžių, prireikus atlikti juos savarankiškai.
1.3. Kontroluoti savo judesius.	1.3.1. Paaiškinti dėl ko reikalinga savikontrolė atliekant sceninį veiksmą.

1.4. Atlikti nesudėtingus sceninius kritimus.	1.4.1. Paaiškinti saugaus kritimo techniką, parodyti pavyzdžių.
2. Judesių plastika ir raiška	
Nuostata – siekti savitai kurti, tobulinant judesių plastiką ir raišką	
Esminis gebėjimas – tikslingai atlikti fizinį judesį įvairiose sceninėse aplinkybėse	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti įvairius sceninio judesio pratimus, jungiant vaizduotės, fantazijos, emocinės atminties elementus.	2.1.1. Paaiškinti sceninio judesio raiškos reikšmę teatrinėje kūryboje; 2.1.2. susieti atliekama fizinį veiksma su vaizduote, emocija, jausmais.
2.2. Atlikti raiškų psichologinį gestą.	2.2.1. Nurodyti jausmų, emocijų, valios ir atliekamo gesto ryšį.
2.3. Paskirstyti judesį erdvėje pagal skirtingą ritmą ir tempą, perteikti muzikos charakterį.	2.3.1. Paaiškinti judesio ir muzikos ritmo, tempo, dinamikos terminus; 2.3.2. keisti judesio charakterį priklausomai nuo aplinkybių.
1. 3. Judesių jungimas į visumą	
Nuostata – noriai komponuoti judesio etiudus.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingus sceninio judesio etiudus	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kurti skirtingos nuotaikos ir charakterio judesių derinius, pasirenkant skirtingą tempą ir ritmą.	3.1.1. Išvardinti ir paaiškinti pagrindinius judesių derinių kūrimo principus.
3.2. Atlikti judesius kartu su partneriu (partneriais).	3.2.1. Tikslingai judėti erdvėje, nepaliečiant kūnu kitų grupės mokinių; 3.2.2. prisiderinti prie partnerio judesių ritmo ir tempo.
3.3. Kurti nesudėtingus individualius ir grupinius sceninio judesio etiudus, kompozicijas.	3.3.1. Nusakyti kuriamos kompozicijos ar etiudo pagrindinę mintį, nuotaiką ir galimą įvykių seką; 3.3.2. numatyti judesių pasirinkimą kūrybiniam sumanymui įgyvendinti.

34. Rekomenduojamas sceninio judesio turinys:

34.1. fizinis kūno lavinimas: raumenų įtempimas ir atpalaidavimas; laikysenos ir eisenos koregavimas; pusiausvyros pratimai; kūno lankstumo, jėgos ir judrumo ugdymas, jungiant dėmesio, valios ir ryžto elementus; nesudėtingų sceninių kritimų technika.

34.2. judesių plastika ir raiška: vaizduotės ir iniciatyvos ugdymas, siekiant plastinės raiškos; psichologinis gestas; rankų raiškos tobulinimas; ritmiško ir muzikalaus judesio pratimai; improvizaciniai judesio etiudai.

34.3. judesių jungimas į visumą: skirtingo charakterio, tempo ir ritmo judesių jungimas, partnerio judesių pajautimas, pamatymas, supratimas ir kontroliavimas, nesudėtingų sceninio judesio etiudų ar kompozicijų kūrimas.

VI SKYRIUS VAIDINIMŲ KŪRIMAS

35. Vaidinimų kūrimo paskirtis – supažindinti mokinius su pagrindiniais vaidinimo kūrimo etapais: medžiagos pasirinkimu, scenarijaus ar pjesės (ištraukos) skaitymu, analizavimu, vaidmenų paskirstymo principais, etiudų kūrimu, režisūrinio sumanymo įgyvendinimu, teatro raiškos priemonių panaudojimo galimybėmis, suteikti mokiniams kolektyvinės kūrybos patirties dalyvaujant ištraukų bei ištisinio vaidinimo repeticijose.

36. Vaidinimų kūrimo tikslas – ugdyti mokinių gebėjimą kurti bendrame vaidinime apjungiant ir pasitelkiant patirtį, įgytą mokantis visų programos dalykų.

37. Vaidinimų kūrimo uždaviniai:

37.1. kūrybiškai pritaikyti vaidybos, sceninės kalbos ir judesio pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

37.2. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui pasirenkant jų kūrybinius poreikius atitinkantį repertuarą;

37.3. siekti, kad kurdami ir vaidindami etiudus, improvizacijas, spektaklius mokiniai ugdytūsi kolektyvinės kūrybos pojūtį, derintū savo veiksmus su kitais atlikėjais;

37.4. stebėti ir vertinti kitų teatrų, atlikėjų kūrybinius darbus, profesionalų spektaklius, skatinti domėjimąsi klasės, mokyklos, savivaldybės kultūriniais renginiais, dalyvauti juose.

37.5. ugdyti gebėjimus išraiškingai atlikti nesudėtingus vaidmenis kolektyviniame vaidinime;

38. Vaidinimų kūrimą sudaro dvi veiklos sritys:

38.1. vaidinimų repeticijos;

38.2. pasirodymai.

39. Vaidinimų kūrimo mokymas:

39.1. mokymosi trukmė – 2 metai;

39.2. vaidinimų kūrimo pamokos vyksta grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;

39.3. vaidinimų kūrimo mokoma po 3 valandas per savaitę;

40. Vaidinimo kūrimo dalyko mokinių pasiekimai:

1. Vaidinimų repeticijos	
Nuostata –aktyviai plėtoti vaidybos, sceninės kalbos ir judesio gebėjimus bendradarbiaujant	
Esminis gebėjimas – realizuoti kūrybinius sumanymus kolektyve	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

1.1. Dalyvauti klasės vaidinimo pasirinkime.	1.1.1. Išsakyti savo nuomonę, siūlyti sprendimus; 1.1.2. paaiškinti kolektyvinės kūrybos principus (atsakomybė, bendradarbiavimas, tolerancija, aktyvus dalyvavimas); 1.1.3. pagrįsti vaidinimo temos pasirinkimą.
2.2. Kurti nesudėtingus siužetus, etiudus, ar pasirinkto literatūrinio kūrinio (novelė, pasakėčia, apsakymas, eilėraštis ir kt.) inscenizaciją, dramaturgijos kūrinį.	2.2.1. Apibūdinti kuriamos situacijos turinį, aplinkybes, nurodyti kuo situacija įdomi ir aktuali sau pačiam ir kitiems 2.2.2. apibūdinti kuriamo vaidinimo temą, idėją, tikslą, uždavinius, įvykius, pagrindinį konfliktą; 2.2.3. išvardinti vaidinimo kūrimo etapus: medžiagos pasirinkimas, scenarijaus ar pjesės (ištraukos) skaitymas, analizavimas, vaidmenų paskirstymas, režisūrinio sumanymo aptarimas, etiudų kūrimas, teksto mokymasis, ištraukų bei ištisinio vaidinimo repeticijos.
3.3. Pritaikyti vaidinime teatrinės raiškos ir vizualines priemones.	3.3.1. Paaiškinti, kokias menų rūšis galima naudoti vaidinimo kūrimui, kodėl teatras yra apjungiantis menas; 3.3.2. Išvardinti, kokios vizualinės priemonės (šviesa, muzika, kostiumai, grimas, scenografija, multimedija ir kt.) ir apibūdinti kaip šios priemonės vaidinime padeda atskleisti idėją, pagrindinę mintį, sustiprina emocinį poveikį.
2. Pasirodymai	
Nuostata – aktyviai dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, šventėse, projektuose, spektakliuose, koncertuose ir kituose kultūriniuose renginiuose	
Esminis gebėjimas – atlikti savo kūrybos vaidmenį ar vaidinimą viešai, analizuoti bei vertinti pasirodymus, kultūrinius renginius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Rodyti vaidinimus žiūrovui, dalyvauti klasės, mokyklos, savivaldybės teatrinuose festivaliuose, šventėse, koncertuose ir kituose kultūriniuose renginiuose.	2.1.1. Susipažinti su salės ir scenos technine įranga, žinoti pagrindinius terminus; 2.1.2. išvardinti sceninės kultūros ir elgesio esminius reikalavimus; 2.1.3. išvardinti išorinės ir vidinės įtampos pašalinimo priemones.
2.2. Stebėti ir vertinti draugų vaidybą, įsivertinti savo pasiekimus ir trūkumus, stebėti ir vertinti profesionalų spektaklius, vaidinimų įrašus ir vaidinimus, rodomus mokykloje, kultūros įstaigose, mėgėjų, mokykliniuose teatruose.	2.2.1. Įvardyti vaidinimo vertinimo kriterijus; 2.2.2. apibūdinti ir argumentuotai vertinti savo ir klasės draugų vaidybą, nusakyti rezultato pasiekimui pozityvius ir negatyvius veiksnius; 2.2.3. Įvardyti vertybes, išreikštas spektaklyje, renginyje.

41. Rekomenduojama vaidinimų (spektaklių, improvizacijų, etiudų kompozicijos ir kt.) kūrimo turinys:

41.1. vaidinimų repeticijos: kūrinio (pjesė, apsakymas, novelė, pasakėčia, eilėraštis ir kt.) pasirinkimas, motyvacija, analizė, pasiskirstymas vaidmenimis. Savos kūrybos skatinimas (vaikų

sukurti siužetai). Režisūrinis sumanymas. Vaidinimo visumos suvokimas: atskirų scenų jungimas į vientisą vaidinimą; minimalių vaizdinių ir garsinių priemonių panaudojimas kuriamame vaidinime, vaidmens ruošimas, režisūrinio sumanymo įgyvendinimas, kūrybinio bendradarbiavimo, organizacinių įgūdžių ir atsakomybės ugdymas; kolektyvinės kūrybos principų, ansambliško suvokimas; aktyvus dalyvavimas rengiant vaidinimą;

41.2. pasirodymai: sukurtų vaidinimų parodymas savo klasėje, tėvams, mokykloje, mieste; vaidinimų parodymas teatrų šventėse, festivaliuose; Sceninės kultūros ir kolektyvinės atsakomybės suvokimas; kitų grupių ir teatro kolektyvų spektaklių stebėjimas ir vertinimas; klasės, mokyklos, savivaldybių kultūrinių renginių stebėjimas, dalyvavimas, vertinimas; profesionalių spektaklių stebėjimas, vertinimas.
